

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Πρεσβυτέρες του καιρού μας

Πρόταση για έρευνα

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Οι δυσκολίες μιας έκλογής

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την αναγκαιότητα της προετοιμασίας των νέων για το γάμο και την οικογενειακή ζωή. Ιδιαίτερα με την ανακίνηση του θέματος «θρησκευτικός ή πολιτικός γάμος» επισημάνουμε την άνευ προηγουμένου ήθικη υποχρέωση των άρμόδιων εκκλησιαστικών παραγόντων να ενεργοποιήσουν τις δυνάμεις τους για μια σωστή προετοιμασία προς αυτή την κατεύθυνση.

“Αν όμως είναι τόσο απαραίτητη η προετοιμασία όλων μας για το μέγα μυστήριο του γάμου, ιδιαίτερη σπουδαιότητα προσλαμβάνει η προετοιμασία για το γάμο και η επιλογή καταλλήλου συντρόφου για τον υποψήφιο κληρικό. Πολλοί, μάλιστα, δμυλούν για «κλήση» και της πρεσβυτέρας δίπλα στη μεγάλη κλήση του ιερέα σύζυγου της, ώστε να μπορέσουν από κοινού να εκπληρώσουν την ύψηλη αποστολή τους κοντά στο λαό του Θεού¹.

“Όπωςδήποτε είναι πολλά τα προβλήματα, που συνδέονται με το θέμα «ο ιερέας ως οικογενειάρχης». Οι σχέσεις του με την πρεσβυτέρα, με τα παιδιά του, με τους συγγενείς και άλλα πρόσωπα είναι από τα ζητήματα εκείνα που απασχολούν τους ιερείς μας. Έντονα, όμως, απασχολεί τους υποψηφίους κληρικούς μας κατά το στάδιο της προπαρασκευής τους το θέμα της έκλογής πρεσβυτέρας.

Πολλά είναι εκείνα που εμποδίζουν μια νέα κοπέλα να δώσει τη συγκατάθεσή της και να δεσμευθεί μια δλόκληρη ζωή με κάποιον, που δίπλα στις χαρές που θα της προσφέρει θα είναι ταυτόχρονα και ίσως άθελά του πρόξενος πολλών δυσκολιών.

“Όλα αυτά, βέβαια, τα εμποδία δεν τα συνειδητοποιεί πάντα πριν από το γάμο της, αλλά με τον καιρό λαμβάνει πλήρη συνείδηση του πράγματος. “Αν της ήταν, μάλιστα, δυνατό στη συνέχεια — υπόθεση ασφαλώς μη πραγματοποιήσιμη — και είχε ευχέρεια επιλογής, ίσως και να μην προτιμούσε έναν ιερέα ως σύζυγό της. Τώρα, μετά από πείρα χρόνων γνωρίζει τι σημαίνει να είσαι πρεσβυτέρα, παπαδιά. “Άλλες πάλι,

παρα τις δυσκολίες θα ήθελαν να συνεχίσουν την πορεία αυτής της κοινής αποστολής. Με βσα, όμως, γράφονται δεν άρνούμεθα ότι και άλλα τυχόν επαγγέλματα εμφανίζουν δυσκολίες και προβλήματα για τις συζύγους.

Συγκεκριμένη έρευνα

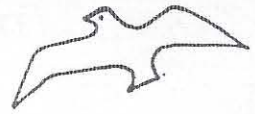
“Όπως γίνεται αντιληπτό τα πιο πάνω ερωτήματα και οι σκέψεις τοποθετούνται σ' έναν «υποθετικό» χώρο και θα άξιζε να δοκιμαστούν στην αντικειμενική εικόνα των δυσκολιών που απαντώνται στη ζωή μιας πρεσβυτέρας και που ενδεχομένως γίνονται εμπόδια στα νέα κορίτσια, τα οποία πιθανόν να ήθελαν να παντρευτούν υποψηφίους κληρικούς. Το πρόβλημα είναι αρκετά σοβαρό και άξιζει τον κόπο να ερευνηθεί εγγύτερα και ανάμεσα σ' αυτά τα νέα κορίτσια που αναφέραμε και ανάμεσα στις πρεσβυτέρες, που οι έμπειρίες τους καθιστούν πολύτιμη τη μαρτυρία τους. Θα επιθυμούσαμε, λοιπόν, να είχαμε τις απόψεις τους και τη γνώμη τους².

Τα ερωτήματα.

Μικρή βοήθεια, ένας μίτος θα λέγαμε, για τη διατύπωση των απαντήσεών τους είναι τα ερωτήματα που ακολουθούν:

1. Εάν σήμερα ήσουνα 18 χρόνων και σου λέγανε να παντρευτείς κάποιον που πρόκειται να γίνει ιερέας πώς θα αντιδρούσες, τί θα τους έλεγες;
2. Είσαι ευχαριστημένη από το ρόλο που έχεις κληθεί να παίξεις σήμερα ως πρεσβυτέρα;
3. Πώς θα ήθελες να σου φέρεται ο ιερέας σύζυγός σου;
4. Τί παράπονα έχεις από τον άνδρα σου ιερέα;
5. Ποιά προβλήματα αντιμετωπίζεις στην κοινωνία (ένορρα, γειτονιά, κ.λπ.);
6. Είσαι ευχαριστημένη από τους ανθρώπους που σε

σὲ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

περιβάλλον (σὲ ἐκτιμοῦν, σὲ προσέχουν τί θὰ πεῖς, πῶς θὰ καθήσεις, ποῦ θὰ πᾶς, τί θὰ ψωνίσεις, τί θὰ φορέσεις) ;

7. Τί θὰ ἤθελες γὰ ζητήσεις ἀπὸ τὴ Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τίς πρεσβυτέρες;

Οἱ ἀπαντήσεις.

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ θὰ μπορούσαν ν' ἀπαντηθοῦν μὲ τὴν ἀριθμητικὴ σειρὰ πού τίθενται, ὥστε γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα πού θέτουν γὰ εἶχαμε συγκεκριμένες ἀπαντήσεις ἀπὸ ὅσο γίνεται μεγαλύτερο ἀριθμὸ μελουσῶν καὶ ἤδη ἐγγάμων πρεσβυτέρων. Δὲν ἀποκλείεται, ἀντιθέτως μάλιστα συνιστᾶται ἡ συμμετοχὴ τῶν ἐφημερίων στὴν ἔρευνα, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ προτρέψουν τίς πρεσβυτέρες γὰ μελετήσουν τὸ σημερινὸ μας σημεῖωμα καὶ ν' ἀπαντήσουν, γὰ ἐκθέσουν καὶ οἱ ἴδιοι χωριστὰ τίς ἀπόψεις τους.

Οἱ ἀπαντήσεις αὐτὲς παρακαλοῦμε γὰ σταλοῦν μὲ ἐπιστολὲς πρὸς τὸ περιοδικὸ «Ὁ Ἐφημέριος» (δὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα) μὲ τὴν ἐνδειξη: Ἐρευνα γιὰ τίς πρεσβυτέρες. Ὅλοκληρες ἢ μέρος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν εἶναι δυνατὸ καὶ γὰ δημοσιευθοῦν. Ὅλες, ὅμως, θὰ μελετηθοῦν μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ ἡ εἰκόνα τῆς σύγχρονης πρεσβυτέρας. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν τῶν ἐπιστολῶν θὰ τύχει συστηματικῆς ἐπεξεργασίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα θὰ παρουσιασθοῦν κατὰ τρόπο συνθετικὸ ἀπὸ τίς στήλες τοῦ «Ἐφημερίου», ὅταν πιά θὰ ἔχει ολοκληρωθεῖ ἡ ἔρευνα.

Παράκλησή μας ἀκόμα εἶναι, οἱ ἐπιστολὲς αὐτὲς γὰ συνταχθοῦν καὶ γὰ σταλοῦν μέχρι τέλος Αὐγούστου 1985. Τὸ καλοκαίρι θὰ δώσει ἀσφαλῶς σὲ ὄλους μας τὴν εὐκαιρία μιᾶς κάποιας σχετικῆς ἀνέσεως ὥστε ν' ἀφιερωθεῖ καὶ στὸ ζήτημα αὐτὸ πού μᾶς ἀπασχολεῖ κάποιος χρόνος. Σὰς εὐχαριστοῦμε ἐκ τῶν προτέρων γιὰ τὴν πρόθυμη καὶ ἀθρόα συμμετοχὴ σας.

Ἄλλοτε καὶ τώρα

Πρὶν ἀτενίσουμε, ὅμως, τὴ σύγχρονη «σκληρὴ» πραγματικότητα θὰ θέλαμε γὰ μεταφερθοῦμε σὲ ἄλλους τόπους, σὲ ἄλλους καιροὺς γιὰ νὰ δοῦμε πῶς ἀντιμετώπιζαν ἄλλοτε αὐτὰ τὰ ζητήματα.

Στὴν ἀναδρομὴ μας αὐτὴ προτεινόμε γιὰ ὁδηγὸ ἓνα δροσερὸ κείμενον πού προέρχεται ἀπὸ τὴ γραφίδα τοῦ Δημητρίου Βικέλα (1835 - 1908), τοῦ πατέρα κατὰ τὸν Κωστῆ Παλαμᾶ τοῦ σύγχρονου νεοελληνικοῦ διηγήματος, τοῦ ὁποῦ φέτος συμπληρώθηκαν ἑκατὸν πενήντα χρόνια ἀπὸ τὴ γέννησή του. Πρόκειται γὰ

ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ γνωστὸ διήγημά του «Ὁ παπᾶ - Νάρκισσος». Σ' αὐτὸ γίνεται φανερὸς τόσο ὁ τρόπος προστομασίας γιὰ τὴν ἱερωσύνη ὅσο καὶ γιὰ τὸ γάμο.

Τέτοια κείμενα πού δροσιζοῦν τὸ πνεῦμα μισορούνη στὴν ἀπλότητα καὶ ἀφελότητα τους γὰ ἐμπνέουν καὶ γὰ καθοδηγοῦν ἀκόμα καὶ σήμερα. Ἄλλωστε ἡ γνώση τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος δὲν στέκεται ἐμπόδιο στὶς τοιμὲς πού μπορούν ἢ εἶναι ἀναγκαῖο νὰ γίνου γὰ σύγχρονες ἐποχὲς.

Τὸ νησί τοῦ παπᾶ - Νάρκισσου μὲ τὴ μικρὴ ἐκκλησία τῆς Ἰσαπαντῆς.

Σχέδιο τοῦ κερκυραίου ζωγράφου Ἄγγελου Γιαλλινᾶ ἀπὸ εἰκονογραφημένη ἔκδοση στὰ γαλλικὰ διηγήματα τοῦ Δ. Βικέλα (Paris, Maisson Didot, 1897, σ. 198).

1. Κείμενα πού ἀναφέρονται στὴν ὑψηλὴ ἀποστολὴ τῆς πρεσβυτέρας ἔχουν συγκεντρωθεῖ στὸ τεῦχος 2 τῆς σειράς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐφόδια τοῦ ἱερέως»: Ἡ πρεσβυτέρα, Ἀθήναι χ.χ., 22 σ. Γιὰ τὸ ζήτημα «ἔποια χρεωστὲ νὰ ἴναι ἡ σύζυγος Ὁρθοδόξου ἱερέως» βλ. Ἀλεξάνδρου Σπούρτζα, Ἐπιστολαὶ περὶ τῶν καθηκόντων τῆς ἱερωσύνης, Ἀθήναι 1852. Ἐκεῖ, στὴν ὄγδοη ἐπιστολὴ τοῦ Α' Βιβλίου τοῦ πρώτου τόμου (σ. 36-42), ἀναφέρονται «παραινέσεις περὶ ἐκλογῆς συζύγου καὶ περὶ νυμφεύσεως τοῦ προστομαζομένου εἰς τὸν ἱερατικὸν βαθμόν». Μέρος τῆς ἐπιστολῆς σκοπεύουμε γὰ δημοσιεύσουμε σὲ προσεχὲς τεῦχος τοῦ «Ἐφημερίου». Ἐπίσης, Τίτου Ματθαίου (πρ. Μητροπολίτου Παραμυθίας), Τὸ πρόσωπον τῆς πρεσβυτέρας, Ἀθήναι 21985, 120 σ.

2. Στοιχεῖα βασισμένα σὲ δεδομένα ἐρευνῶν τῶν Σ. Ἀγουρίδη, Π. Χρήστου, Π. Σινόπουλου καὶ Κ. Βλάχου εἶχαν περιληφθεῖ παλαιότερα σὲ τεῦχος πού περιεῖχε «Τεχνικὲς ἐπιθέσεις ἐρευνῶν ἀναφερομένων στὴν κοινωνιολογία τῆς θρησκείας στὴν Ἑλλάδα». Τὸ τεῦχος αὐτὸ, σὲ ἐπιμέλεια Α. Μ. Σταυροπούλου, ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Κέντρο Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν καὶ διανεμήθηκε στοὺς συνέδρους τοῦ Χίου Διεθνoῦς Συνεδρίου Κοινωνιολογίας τῆς Θρησκείας (Ἰσαπία Γιουγκοσλαβίας 20 ἕως 23 Σεπτεμβρίου 1971). Τὰ ἀποτελέσματα ἀνακοινώθηκαν σὲ εἰδικὴ συνεδρία ἀπὸ τοὺς Ε. Λουπασάκη, Γ. Σερμιεὶ καὶ Α. Μ. Σταυρόπουλο (βλ. σ. 22 καὶ 27 τοῦ πολυγραφημένου τεύχους, Ἀθήνα 1971).